

PRODUKCJA NASIENNA TRAW W REJONIE WIELKOPOLSKI

Michał Jackowski

PPN „Centrala Nasienna” w Poznaniu

Poznańskie Przedsiębiorstwo Nasienne „Centrala Nasienna” w Poznaniu rozpoczęło swoją działalność w 1950 roku. W tym samym roku przejęte zostały z Sandomiersko-Wielkopolskiej Hodowli Roślin, Centrali Nasiennictwa Ogrodniczego i Centrali Rolniczych Spółdzielni plantacje traw nasiennych z zasiewu 1950 roku do zbioru w 1951 roku. Ogółem przyjęto 213,45 ha, na którym miały być zasiane następujące gatunki:

kostrzewa czerwona - 41,64 ha	stokłosa bezostna - 8,24 ha
kostrzewa łąkowa - 20,25 ha	tymotka łąkowa - 15,43 ha
kostrzewa owcza - 4,50 ha	wiechlina łąkowa - 2,00 ha
kupkówka pospolita - 37,24 ha	życica trwała - 84,15 ha.

Jak zapisał w swoich notatkach nestor uprawy traw na nasiona, inż. Józef Przygodzki, w wykazanym areale było w tym czasie około 40% plantacji nie zasianych lub po wysiewie zaoranych, a pozostałe były słabe, na złych stanowiskach, niedostatecznie nawiezione i nie pielęgnowane.

Produkcja nasienna traw w pierwszym okresie opierała się na materiale importowanym z Danii, przy czym obsady chwastów i obcouprawnych w niektórych przypadkach były wysokie. Na przykład nasiona z 7% udziałem chwastów uchodziły w tym czasie za dobre przydatne do siewu.

Dla zilustrowania wysokości plonów, jakie w pierwszych latach kontraktacji uzyskiwali rolnicy, posłużę się przykładem stokłosy bezostnej:

1952 r. - 9 kg/ha	1955 r. - 73 kg/ha
1953 r. - 17 kg/ha	1959 r. - 220 kg/ha.
1954 r. - 39 kg/ha	

Plany kontraktacji nasiennej traw Poznańskiego Przedsiębiorstwa Nasiennego kształtowały się następująco:

1950 r. - 150 ha	1953-1959 - 1000-1800 ha
1951 r. - 430 ha	1970-1976 - 2000-3800 ha.
1952 r. - 815 ha	

W ostatnich latach areał kontraktacji wzrósł jeszcze bardziej, osiągając następujące wysokości:

1977 r. plan zasiewu	3930 ha	wykonanie - 3970 ha
1978 r. " "	3940 ha	" - 4377 ha
1979 r. " "	3370 ha	" - 3830 ha
1980 r. " "	4220 ha	" - 4895 ha.

W chwili obecnej działalnością PPN „Centrala Nasienna” w Poznaniu objęty jest obszar pięciu województw: kaliskie, konińskie, leszczyńskie, pilskie i poznańskie. W poszczególnych województwach areały plonujących w 1980 roku traw przedstawiają się następująco (tab. 1). Na ogólnej powierzchni 7953 ha uprawia się 14 gatunków. Zdecydowaną większość, bo około 85-90%, z plonującego areału traw stanowią odmiany krajowe. Ponadto corocznie obsiewa się 300-400 ha, reprodukując odmiany obce dla firm z krajów zachodnich.

Podobnie jak w całym kraju, tak i w naszym przedsiębiorstwie zdecydowaną większość producentów stanowią rolnicy indywidualni. Mimo że w ostatnich latach areał kontraktacji traw w sektorze Państwowych Gospodarstw Rolnych i Rolniczych Spółdzielni Produkcyjnych dość znacznie wzrósł, to jednak w dalszym ciągu około 90% produkcji pochodzi z sektora indywidualnego. Niewątpliwie na tak wysoki procent udziału tego sektora w produkcji traw nasiennych mają wpływ wymagania jakościowe, jakim musi odpowiadać wyprodukowany materiał siewny.

Obowiązująca od dnia 1 lipca 1979 roku Polska Norma na materiał siewny roślin rolniczych stawia przed producentami nasion traw bardzo wysokie wymagania, szczególnie pod względem czystości. Tak wysokie wymagania dla nasion traw uniemożliwiają w znacznym stopniu uzyskanie materiału siewnego w I klasie jakości, głównie z dużych plantacji, na których zbiór odbywa się w całości mechanicznie.

W uprawie niektórych gatunków traw w rejonie Wielkopolski plantatorzy szczególnie się wyspecjalizowali. Zdecydowanie na pierw-

Powierzchnia plantacji traw nasiennych plonujących w 1980 r. w województwach podległych
PPN „Centrala Nasienna” w Poznaniu

Gatunek	Powierzchnia plantacji w hektarach w województwach:					
	kaliskie	konińskie	leszczyńskie	pilskie	poznańskie	
Kostrzewa czerwona	134	1133	20	37	156	
Kostrzewa czerwona gazonowa	61	-	-	-	-	
Kostrzewa łąkowa	-	340	205	-	595	
Kostrzewa nitkowata	48	-	-	-	-	
Kupkówka pospolita	103	191	364	213	581	
Mietlica biaława	-	-	34	1	21	
Mietlica pospolita	-	16	-	-	-	
Rajgras wyniosły	92	-	127	-	-	
Stokłosa bezostna	-	-	-	-	102	
Stokłosa obiedkowata	-	-	4	-	43	
Wiechlina łąkowa	1014	946	234	47	344	
Wyczyniec łąkowy	-	-	7	5	2	
Życica trwała	284	33	11	97	58	
Życica trwała gazonowa	-	-	-	24	-	
Życica westerwoldzka	-	-	-	50	-	
Życica wielokwiatowa	74	-	18	-	34	
Razem	1810	2659	1024	474	1986	

szym miejscu należy postawić specjalizację osiągniętą w produkcji jednego z najtrudniejszych gatunków traw w uprawie na nasiona, jakim jest wiechlina łąkowa. Średnie plony dla całego przedsiębiorstwa uzyskane w ostatnich trzech latach w tym gatunku kształtują się następująco:

- 1977 r. - z 1457 ha zebrano 792 t, czyli 0,54 t/ha
- 1978 r. - z 1817 ha zebrano 1139 t, czyli 0,63 t/ha
- 1979 r. - z 2216 ha zebrano 759 t, czyli 0,34 t/ha.

Rok 1979 był ogólnie bardzo niekorzystny dla szeregu gatunków traw nasiennych, stąd tak wyraźny spadek wydajności. Rozpatrując jednak poszczególne rejony produkcji wiechliny łąkowej w tym samym 1979 roku, średnie plony wykazane przez niektóre Oddziały naszego przedsiębiorstwa wynosiły 0,6 t/ha.

W bardzo sprzyjającym roku dla produkcji traw, (wiechliny łąkowej) w szczególności roku 1978, takie Oddziały naszego przedsiębiorstwa jak Kalisz, Pleszew, Gostyń czy Czarnków uzyskiwały średni plon w granicach 0,8-1 t/ha. Rekordowe plony otrzymane przez pojedynczych plantatorów wahały się w granicach 13-17 t/ha.

O wyspecjalizowaniu się naszych producentów świadczy także fakt, że od trzech lat około 25% corocznego planu kontraktacji przedsiębiorstwa obejmuje wysiew wiechliny łąkowej. Na plonujące w bieżącym roku 7953 ha traw, na wiechlinę łąkową przypada 2580 ha. Z pozostałych gatunków największe areały są pod uprawę: kostrzewy czerwonej - 1490 ha, kupkówki pospolitej - 1450 ha, kostrzewy łąkowej - 1140 ha. Te cztery gatunki stanowią ponad 80% areału traw plonujących w naszym przedsiębiorstwie.

Głównym kierunkiem zbytu nasion traw wyprodukowanych w Poznańskim Przedsiębiorstwie Nasiennym „Centrala Nasienna” jest eksport (tab. 2). Różnice wynikające z ilości skupionej do rozprowadzonej uzupełnione zostały nasionami z remanentu. Około 2/3 realizowanego corocznie eksportu wysyłane jest do krajów II obszaru płatniczego, pozostałą 1/3 do krajów socjalistycznych. Cały eksport traw realizowany jest według systemu OECD, a głównymi gatunkami eksportowymi są wiechlina łąkowa, kostrzewa czerwona, kupkówka pospolita, rajgras włoski i kostrzewa łąkowa.

Utrzymanie na takim poziomie produkcji traw nasiennych wymaga jednak od producentów zagwarantowania i spełnienia szeregu warunków, które w bardzo istotny sposób rzutują na powodzenie produkcji nasion tej grupy roślin. Należy tutaj wymienić wybór odpowiedniego stanowis-

T a b e l a 2

Wielkość skupu i sprzedaży nasion traw w regionach podległych PPN „Centrala Nasienna” w Poznaniu

Rok	Areał w ha	Skup nasion w t	Przeznaczenie nasion w t	
			kraj	eksport
1977/78	8080	4760	870	3000
1978/79	7960	5220	1253	4060
1979/80	8850	3790	1170	3600

ka, pola o małym zachwaszczeniu, prawidłowe wykonanie uprawy roli i zasiewu oraz dobór odpowiedniej rośliny towarzyszącej, stosowanie prawidłowego nawożenia, a przede wszystkim staranną walkę z chwastami.

Przestrzeganie tych prawideł w połączeniu z terminowym zbiorom, wstępnym doczyszczaniem i dosuszeniem nasion decydują o powodzeniu prowadzenia plantacji nasiennych traw.

М. Яцковски

ПРОИЗВОДСТВО СЕМЕННЫХ ТРАВ В РАЙОНЕ ВЕЛИКОЙ ПОЛЬШИ

Р е з ю м е

Начало семеноводства трав в Великой Польше на актуальном фоне развития производства семенных трав.

Посевная площадь отдельных видов трав в воеводствах этого района. Валовая продукция семян трав на обеспечение района, страны и экспорта. Увеличение площади контрактации отдельных видов трав в разных секторах на фоне повышения качественных требований. Специализация в семенном производстве некоторых видов трав в районе Великой Польши.

Репродукция отечественных и зарубежных сортов пастбищных и газонных трав о высоких эксплуатационных качествах. Характеристика агротехнических вопросов производства семенных трав в Великой Польше.

M. Jackowski

GRASS SEEDS PRODUCTION IN WIELKOPOLSKA REGION

S u m m a r y

This paper deals with the initial development of grass seeds science in Wielkopolska Region on the background of its actual production.

The study also gives some information of the magnitude and importance of grass seeds production for our country as well as for export.

Besides, the specialization of the production of several grass species in Wielkopolska Region is also stressed.